

Datum
2020-01-08

Diarienummer
SN-2019/2432.119

Handläggare
Henrik Ifflander
Henrik.Ifflander@huddinge.se

Socialnämnden

Gratis mensskydd för Huddinges unga - svar på motion väckt av Niklas Bougt (V)

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens synpunkter och överlämnar tjänsteutlåtandet, daterat den 8 januari 2020, till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Sammanfattning

En motion har väckts i kommunfullmäktige av ledamoten Niklas Bougt (V) om att införa gratis mensskydd så att dessa finns tillgängliga i kommunens skolor och på ungdomsmottagningen.

Motionärens utgångspunkt är att gratis mensskydd till ungdomar skulle vara ett sätt att stärka jämlikhetsarbetet i kommunen. För socialnämndens del rör frågan främst ungdomsmottagningen och förvaltningen ser därmed två utmaningar. Då besöksmönstret ser olika ut bland ungdomar och unga vuxna till ungdomsmottagningen kommer inte alla behövande att nås den vägen. Därför riskerar den positiva effekten utifrån jämlikhetssyftet med förslaget att utebli. Ett annat problem med att tillhandahålla gratis mensskydd genom ungdomsmottagningen är det fria vårdvalet vilket gör kostnaderna svårberäknliga.

Beskrivning av ärendet

Socialnämnden har ombetts att yttra sig över en motion om att införa gratis mensskydd till ungdomar. Enligt motionen bör dessa finnas tillgängliga i skolor och på ungdomsmottagningar samt erbjudas i olika sorter (menskoppar, bindor etc.).

Motionären motiverar detta utifrån att mensskydd är dyrt och således en klass- och rättvisefråga och att alla ungdomar med behov ska kunna få de mensskydd som är bekväma för dem.

Vidare påpekar motionären att frågan har initierats av olika politiska partier i flera kommuner som Vänsterpartiet i Uppsala, Kristdemokraterna i Kalmar och Moderaterna i Österåker.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Socialförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn 08-535 300 00
Tfn vxl 08-535 300 00

sof@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2020-01-08

Diarienummer
SN-2019/2432.119

Hur hanterar andra kommuner frågan?

Diskussionen om gratis mensskydd har lyfts så väl i Riksdagen (motion 2016/17:2762) som i flertalet kommuner och har initierats av olika partier. Frågeställningarna handlar om huruvida det är skolor, ungdomsmottagningar eller andra offentliga miljöer som fritidsgårdar som ska ombesörja utdelning av eventuella mensskydd. Gratis mensskydd har också relaterats till exempelvis fria preventivmedel och blöjor på förskolor.

I exempelvis Uppsala där ett liknande ärende behandlas har ungdomsmottagningen valts bort som distributör med anledning av att eventuella kostnader skulle bli svårberäknliga. Det som har diskuterats, men ännu inte beslutats, är om gratis mensskydd i stället ska finnas på skolorna.

Österåkers kommun har infört gratis mensskydd på prov till ungdomar mellan 12 och 23 år. Ungdomar i den aktuella åldersgruppen kan hämta mensskydd på kommunens ungdomsmottagning. Där verkar inte mensskydden, under prövotiden, ha påverkat besöksfrekvensen av ungdomar och det inköpta materialet blev delvis över. I Österåker ingick gratis mensskydd också som en del i en större satsning på ungdomars hälsa. Där tillsattes nya tjänster i syfte att bland annat kunna erbjuda hjälp och information kring menstruation.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har i beredningen av detta svar inhämtat synpunkter från kommunens ungdomsmottagning som ligger inom socialnämndens ansvarsområde. Bedömningen som förvaltningen gör är med stöd av ungdomsmottagningen som i så fall ansvarig och distributör av gratis mensskydd.

Förvaltningen ser att det finns svårigheter i att tillhandahålla och dela ut gratis mensskydd inom ramen för kommunens ungdomsmottagning. Det handlar dels om att ungdomsmottagningen utgör en del av det fria vårdvalet vilket innebär att ungdomar från andra kommuner kan besöka verksamheten och dels att ungdomsmottagningen inte besöks av alla tonåringar och unga vuxna. Framförallt är flickor som just kommit in i tonåren en mindre vanlig besöksgrupp. Förvaltningen delar bedömningen som Uppsala kommun gjorde i övervägandet av frågan om gratis mensskydd kopplat till ungdomsmottagningen. Utifrån möjligheten att välja ungdomsmottagningen och att olika ungdomar har olika mycket eller ingen kontakt med verksamheten så finns det risk att önskad effekt uteblir. Det vill säga, gratis mensskydd kan bli tillgängligt för vissa men inte för andra vilket kan leda till att motionärens ambition om ökad jämlikhet genom att underlätta för flickor och unga kvinnor att få mensskydd på ett tillgängligt sätt inte uppnås.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Ungdomsmottagningens målgrupp är 12-23 år. Till ungdomsmottagningens görs årligen cirka 7500 besök och det går inte att säga hur många unika besökare det rör sig om eller vilket kön ungdomarna har då sådan statistik inte förs. Skattningen är dock att majoriteten av besökarna till ungdomsmottagningen är flickor.

Datum
2020-01-08

Diarienummer
SN-2019/2432.119

I andra kommuner där frågan om gratis mensskydd varit aktuell har kostnaden beräknats utifrån 1 krona styck och 4 byten dagligen under 4 dagar, 12 gånger per år vilket innebär en kostnad runt 200 kronor per individ och år. I Huddinge kommun var 16557 flickor/kvinnor mellan 12 och 23 år folkbokförda 2018. Det ger en maximal kostnad om ca 3.3 miljoner/år.

Lotta Wigen
Socialdirektör

Lina Blombergsson
Biträdande socialdirektör

Bilagor

- 1- Remissmissiv
- 2- Motion – Gratis mensskydd för Huddinges unga

Beslutet delges

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förvaltning, Maria Sundblad